

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Minister van Justitie en Veiligheid
De heer D.M. van Weel
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Binnenhof 22
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070-312 92 00

e-mail postbus@eerstekamer.nl
internet www.eerstekamer.nl

datum 16 juni 2026

betreft *Nadere vragen inzake de uitvoering van de motie-Van de Sanden c.s. over onderzoek doen naar de wettelijke kaders en richtlijnen om online te monitoren*

ons kenmerk 181452

Geachte heer Van Weel,

De leden van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid hebben met belangstelling kennisgenomen van uw brief van 12 mei 2026¹ over de uitvoering van de motie-Van de Sanden c.s. over onderzoek doen naar de wettelijke kaders en richtlijnen om online te monitoren bij de Wet gegevensverwerking persoonsgerichte aanpak radicalisering en terroristische activiteiten.² Het lid van de Fractie-Van de Sanden heeft naar aanleiding van deze brief, waarin u aangeeft dat u de uitvoering van de motie als afgedaan beschouwt, een aantal vragen en opmerkingen die hij aan u wil voorleggen.

Het lid waardeert dat u bevestigt dat burgemeesters geen zelfstandige wettelijke grondslag hebben voor online monitoring ten behoeve van de preventie van radicalisering. Die bevestiging sluit aan bij het rechtsstatelijke legaliteitsbeginsel: bevoegdheden tot gegevensverzameling over burgers behoren te berusten op een heldere wettelijke grondslag.

Tegelijk constateert het lid dat de brief verschillende uitdrukkelijk in de motie genoemde onderdelen onbeantwoord laat, in het bijzonder de gevraagde aandacht voor de impact op de rolneming van burgemeesters, de privacy van burgers en de ethische overwegingen, alsmede de ontwikkeling van een specifieke handreiking in samenspraak met de VNG én het Nederlands Genootschap van Burgemeesters. Het lid kan de conclusie dat de motie is afgedaan dan ook nog niet delen.

Reikwijdte van het onderzoek en de afdoening

De motie verzocht uitdrukkelijk om aandacht voor vier onderdelen: de rechtmatigheid en noodzaak van online gegevensverzameling, de impact op de rolneming van burgemeesters, de impact op de privacy van burgers, en de ethische overwegingen. De brief beantwoordt feitelijk alleen het eerste onderdeel. Op welke grond beschouwt u de overige drie onderdelen als "niet aan de orde", terwijl de Kamer daar expliciet om heeft verzocht?

Onderschrijft u dat de constatering dat burgemeesters geen grondslag voor monitoring hebben, iets wezenlijk anders is dan de constatering dat zich geen privacy- of ethiekvraagstuk voordoet, nu gemeenten blijkens de in de brief aangehaalde stukken wél online onderzoek in publiek toegankelijke bronnen verrichten?

¹ Kamerstukken I 2025/26, 36.225, M.

² Kamerstukken I 2025/26, 36.225, I.

datum 16 juni 2026

ons kenmerk 181452

blad 2

Op welke gronden acht u de motie "afgedaan", terwijl meerdere expliciet in de motie genoemde onderdelen onbeantwoord blijven?³ Bent u bereid de ontbrekende analyse alsnog te verrichten en de Kamer daarover te informeren alvorens de motie als afgedaan te beschouwen?

De grens tussen openbare orde en preventie

U schrijft dat het online monitoren of signaleren van radicalisering "vooral" is voorbehouden aan politie en inlichtingendiensten. Welke restruimte op gemeentelijk niveau gaat schuil achter het woord "vooral"?⁴

Waar ligt precies de grens tussen een "concrete aanwijzing" van een (dreigende) verstoring van de openbare orde en de vroegsignalering van radicalisering?⁵ Op welke wijze is die grens voor de burger kenbaar en voorzienbaar, zoals het legaliteitsbeginsel vergt?

Welke waarborgen voorkomen dat de openbare-ordegrondslag in de praktijk feitelijk dienstdoet als toegang tot preventief monitoren waarvoor geen grondslag bestaat?

Casusoverleggen

Kan online verkregen informatie via deelnemende partners - bijvoorbeeld de politie - in lokale casusoverleggen worden ingebracht? Beschikt de burgemeester daarmee indirect over monitoringsresultaten zonder zelf over een grondslag te beschikken, en hoe verhoudt zich dat tot de doelbinding van de Wet?

Welke vastlegging, doelbinding en verantwoording gelden voor online verkregen gegevens binnen casusoverleggen, en hoe wordt daarop toegezien?

De gevraagde handreiking

De motie vroeg om een specifieke handreiking over online monitoring die zowel bijdraagt aan effectieve preventie als de privacy van burgers waarborgt. Is deze handreiking als zodanig ontwikkeld, of betreft het hier een samenstel van reeds bestaande documenten?

De motie verzocht de handreiking te ontwikkelen in samenspraak met de VNG én het Nederlands Genootschap van Burgemeesters. Het Genootschap wordt in de brief niet genoemd. Is het Genootschap geraadpleegd, en zo nee, waarom is dit deel van het verzoek niet uitgevoerd?

De aangehaalde handreiking van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties ziet op online onderzoek in het kader van de openbare orde, niet op de preventie van radicalisering.⁶ Hoe voldoet dit document aan de specifieke opdracht van de motie?

Privacy en ethiek

Ligt aan het verdiepingsdossier "online radicalisering" en aan het voor gemeenten toegestane bronnenonderzoek een gegevensbeschermingseffectbeoordeling (DPIA) of vergelijkbare privacytoets ten grondslag? Zo ja, bent u bereid die met de Kamer te delen?

Welke ethische waarborgen bevat de richtlijn voor het herkennen van online radicalisering, gelet op het door u erkende risico dat duiding van signalen subjectief van aard is?

³ Kamerstukken I 2025/26, 36.225, M, p. 2.

⁴ Kamerstukken I 2025/26, 36.225, M, p. 1.

⁵ Kamerstukken I 2025/26, 36.225, M, p. 1.

⁶ Kamerstukken I 2025/26, 36.225, M, p. 2.

datum 16 juni 2026

ons kenmerk 181452

blad 3

Gelijkwaardigheid en verdraagzaamheid

U erkent dat er geen "checklist" van gedragingen bestaat die op radicalisering wijzen.⁷ Op welke wijze wordt voorkomen dat de gehanteerde indicatoren leiden tot profilering of tot een onevenredige impact op specifieke bevolkingsgroepen?

Zijn de in het verdiepingsdossier gehanteerde indicatoren getoetst op discriminerende of vooringenomen werking, en zo ja, door wie en met welke uitkomst?

Hoe wordt geborgd dat beschermde, afwijkende of als radicaal ervaren meningsuiting niet wordt verward met een terroristische dreiging, opdat de vrijheid van meningsuiting niet wordt afgeschrikt en de verdraagzaamheid niet onder druk komt te staan?

Toezicht en rechtsbescherming

Nu de signalering bij politie en inlichtingendiensten blijft: acht u het bestaande toezicht - onder meer door de CTIVD - toereikend voor het preventieve domein, waarin het lokale en het nationale niveau in elkaar overlopen?

Op welke wijze kan een burger achterhalen of er door een gemeente online onderzoek naar hem of haar is gedaan, en welke rechtsbescherming en verhaalsmogelijkheden staan de burger in dat geval open?

Effectiviteit en het preventiegat

Acht u de "bewustwording" toereikend, indien het lokale niveau "cruciaal" is voor de vroegsignalering, maar daartoe geen online-instrumenten heeft?⁸ Of erkent u dat hierdoor een preventiegat resteert, en hoe wordt daarmee omgegaan?

Beschikt u over aanwijzingen dat de gekozen aanpak — het verdiepingsdossier en de regionale adviseringstrajecten — de vroegsignalering daadwerkelijk verbetert, zonder dat dit leidt tot overschrijding van de bestaande bevoegdheden?

De leden van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid zien met belangstelling uit naar uw reactie en ontvangen deze graag uiterlijk **14 juli 2026**. In afwachting van uw reactie behouden deze leden zich het oordeel voor over de vraag of de motie als afgedaan kan worden beschouwd.

Hoogachtend,

Mr. B.O. Dittrich

Voorzitter van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid

⁷ Kamerstukken I 2025/26, 36.225, M, p. 1.

⁸ Kamerstukken I 2025/26, 36.225, M, p. 1.